

DİKKAT! AKDENİZ MEYVE SİNEĞİ

Akdeniz Meyve Sineği (Ceratitis Capitata) Turunçgillerin en önemli zararlılarından olup polifag bir zararlıdır. Dış karantinaya tabi olan AMS ‘ nin ihracatta toleransı sıfır olup mücadelesi ülke ekonomisi açısından büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde en önemli konukçuları; yenidoğruya, kayısı, şeftali, nektarin, ayva, armut, elma, incir, tarbzon hurması, nar ve turunçgillerdir. Tercih ettiği konukçuların mevcut olmadığı hallerde tali konukçularda (hint inciri, hünnap) ve yabancı türlerde yaşayışını devam ettirebilme potansiyeline sahiptir. Yılda 7-8 döl vermekle birlikte iklim koşullarının zararlıının lehine gelişmesi durumunda 10-13 döl verebilmektedir. Zararlıının yoğun olduğu dönemlerde mücadelesi yapılmadığı zaman % 80 e varan ekonomik kayıplar görülebilmektedir.

İlimizde 15 ilçe 97 istasyonlarla haftalık olarak Akdeniz Meyve sineği takibi yapılmaktadır. Gerçekleşen sayımlarda; ilk altı ayın sıcaklık ortalamalarının mevsim normallerinin altında seyretmesinden dolayı AMS popülasyonu önceki yıllara göre düşüş göstermiş, Temmuz ayında sıcaklıkları normal seyretmesine ve bu dönemde sineğin konukçusu olan sert çekirdekli meyve ve artıklarında çoğalmasına bağlı olarak İlimizde sinek popülasyonu önceki yıllar seviyesinde görülmüştür.

Söz konusu zararlı ile zamanında ve etkin mücadele yapılması amacıyla AMS’ nin konukçusu olan meyve türlerinde, kültürel mücadele, biyoteknik mücadele ve kimyasal mücadele birlikte, Entegre Zararlı Yönetimi prensipleri doğrultusunda, tüm paydaşların sorumluluk alarak kendi çalışma alanında gereken tedbirleri almaları ve mücadeleye katkı sağlamaları mücadelenin başarısını arttıracaktır.

Tanımı ve Yaşayışı: Erginleri genellikle ev sineğinin 2/3'ü büyüklüğündedir. Vücudun genel rengi sarımsı kahverengidir. Baş sarı, gözleri büyük, yeşil madeni pırıltılı, kenarları kırmızıdır. Kanatları geniş olup üzerinde siyah ve soluk kahverengimsi şeritler vardır. Yumurtaları mekik şeklinde ve beyazdır. Larvası beyaz ve bacaksızdır. Pupa koyu kahverengi renkte olup, fiçi şeklindedir.

Zararlı kışı toprakta pupa veya ağaç üzerinde kalan meyveleri içinde larva olarak geçirir. İlim koşullarına göre ilkbahar sonu, yaz başında çıkan ergin sinekler beslendikten sonra yumurtalarını; renk dönüşümü olmuş, tatlanma başlayan veya olgun meyvelerin kabuğu altına bırakırlar. Açılan yumurtalardan çıkan larvalar meyvenin etli kısmı ile beslenerek üç dönem geçirir ve olgunlaşınca kendisini toprağa atarak, toprağın 2-3 cm. derinliğinde pupa olurlar. Larvanın gelişmesi özellikle sıcaklığa bağlı olup 9-18 gün arasındadır. Pupalardan ergin çıkışı ise yazın 10-12 gündür. Çıkan erginlerin cinsi olgunluğa erişip çiftleşmesi için 4-7 gün, mantar, maya, fumajin gibi maddelerle beslenmeleri gerekir. Yumurtlamanın olması için sıcaklığın 16° C nin üzerinde olması **şarttır**. Erginin ortalama ömrü doğal koşullarda 30-50 gündür. Ege Bölgesinde yılda 4-5, Akdeniz Bölgesinde ise 7-8 döl verebilir.

Zarar Şekli: Akdeniz meyve sineği zararı, larvası tarafından yapılır. Meyvenin etli kısmında beslenen larvalar, meyvenin bu kısmında bir yumuşama ve çöküntü meydana getirirler. Zarara uğrayan meyveler, vaktinden önce olgunlaşır ve dökülür. İhraç edilen turunçgil çeşitlerindeki zararı, ülke ekonomisi yönünden çok önemlidir. Bu tür meyvelerin vuruklu ve enfekteli olması ihracata mani olmakta ve meyvenin yurt dışına çıkarılmasına izin verilmemektedir. Dünyadaki subtropik ve tropik iklimlere sahip hemen hemen tüm ülkelere yayılmış bulunan zararlı, ülkemizde de Ege ve Akdeniz bölgelerinin sahil şeridi boyunca uzanan kısımlarında sıcaklığa bağlı olarak faaliyet göstermektedir. İlimize taşınma yoluyla geldiği düşünölmektedir.

MÜCADELESİ:

1.Kültürel Önlemler: Turunçgil bölgelerine ara konukçuluk eden şeftali, incir, Trabzon hurması ve nar gibi çeşitler dikilmemelidir. Erken ilkbaharda(Şubat-Mart) bahçe sürümleri yapılarak zararlıının kıştan kalan pupalarının ölmesi sağlanmalıdır. Sezonunda dökülen bulaşık meyveler siyah renkli plastik poşetlerde toplanarak ağız kapalı bir şekilde bahçenin güneş alan bir yerinde 2-3 gün bekletilmek suretiyle içerisindeki zararlıının ölmesi sağlanmalı ya da bulaşık meyveler toplanarak en az 20 cm. derinlikteki çukurlara gömülmelidir.

2.Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele: Ülkemizde parazitotleri bulunmadığından biyolojik mücadelesi yoktur. Bazı ülkelerde iyonize radyasyon ile kısırlaştırılıp laboratuvar koşullarında üretilen bireylerin doğal popülasyonları içine salınması, parazitot salımı ile birlikte kombineli olarak uygulanmaktadır.

3.Kimyasal Mücadele: Meyveler olgunlaşmadan önce meyvelerde vuruş kontrolü yanı sıra mutlaka Jakson tipi feromon tuzakla veya Trimedlure içeren besi tuzakları asılarak sinek çıkış kontrolü yapılmalıdır. Sineğin tespitinden sonra meyveler vurma olgunluğuna erişmişse ve vuruş tespit edilmişse derhal ilaçlamaya geçilir. İlaçlama zehirli yem kısmi dal ilaçlaması şeklinde yapılmalı, kaplama ilaçlama yapılmamalıdır. İlaçlamayı takiben tuzaklarda yine sinek görülüyorsa 7-8 gün ara ile hasada 7-10 gün kalıncaya kadar ilaçlamaya devam edilir. Günlük sıcaklık 16 derecenin altına düştüğünde sinek vuruş yapmayacağından ilaçlama gerekmez. Limon bahçelerinde ilaçlamaya gerek yoktur.

Bakanlığımızca Bitki Koruma Ürünleri (BKÜ) veri tabanında yayınlanan, zararlıya karşı ruhsatlandırılmış ilaçlar, ağaçların güneyinde 1-2m² lik alandaki meyve ve yapraklar iyice ıslanacak şekilde uygulanır. İlaçlamada bir sıraya uygulama yapılırken diğer sıra atlanır, ikinci ilaçlamada ilaçlanmayan sıra ilaçlanır. Yapılan kontrollerde tuzaklarda sinek görülmesi halinde hasada 7-10 gün kalıncaya kadar 7-8 gün arayla bu uygulamaya devam edilir.

Bakanlığımızca biyolojik ve/veya biyo teknolojik mücadele yapan üreticilere başvuruda bulunmaları halinde feromon ve tuzak kullanma durumuna göre değişmek üzere; 2021 yılı için **dekara 50 ila 100 TL** arasında destekleme ödemesi yapılmıştır. 2022 yılı rakamları henüz açıklanmamıştır.

Kamuoyuna duyurulur.

